

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. I. Vtrùm peccatum cum invincibili Dei ignorantia commissum sit
mortale.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

DISPUTATIO CVIII.

Virum Deus sit causa peccati.

QVÆSTIONEM hanc prolixè à nonnullis hîc discuti video, priusque est de ea disputandi locus: cum tamen Philosophis juxta & Theologis sit communis, de ea latè in Philosophia egi Disp. XXVIII. & XXIX. Physicorum, variòsque diversorum hac de re dicendi modos attuli, & fusè examinavi. Hîc proinde disputationem de eâ non instituum, sed ad ibi dicta Lectorem remitto.

DISPUTATIO CIX.

De peccato cum invincibili Dei ignorantia commisso.

PECCATVM duobus modis respicit Deum, tanquam principium effectivum, & tanquam objectum: primum peccato cum omnibus aliis rebus est commune, quæ eo ipso quòd entia positiva sint, concursum Dei ad sui productionem requirunt, nec priùs existere possunt, quàm à Deo. Sed de hoc ut proximè dixi, fusè disputatum est in Physicis. Restat ergo secundum quod merè Theologicum est, & tunc contingit, quando quis actum aliquem cum advertentiâ ad Legem Dei, vel sciens eum Deo displicere, committit: de hoc, inquam, isthic disputandum.

SECTIO PRIMA.

Utrum peccatum cum invincibili Dei ignorantia commissum sit mortale.

I.
Hæc inter primas est socius Theologia difficultas.

Hæc quæstio una ex præcipuis est, non præsentis tantum materiæ de peccatis, sed totius etiam Theologiæ difficultatibus: & quamvis nonnullis aliquid habere videatur de modo loquendi, in diversas tamen partes traxit primarios atatis nostræ Theologos, non exigui illam momenti existimantes, tum ad gravitatem peccati, tum summi Numinis, quod illo offenditur majestatem, dignitatemque cognoscendam. Quid hæc in re verisimilius mihi videatur hujus decursu disputationis aperiam.

II.
Vt peccatum specialem contrahat malitiam contra Deum, requiritur Dei cognitio.

Ut verò certa ab incertis separemus: Theologi, quamvis in aliis circa hanc difficultatem non parum inter se discrepent, in hoc tamen omnes conspirant, peccatum scilicet aliquod furtum exempli gratiâ, vel homicidium cum invincibili Dei ignorantia non contracturum specialem malitiam injuriæ contra Deum, ingratitude, & inobedienciæ, quæ modò sunt generales circumstantiæ in hominum peccatis repertæ; hæc enim circumstantiæ, ut malitias hæc in actum refundant, esse debent cognitæ. Controversia itaque præfens est utrum peccatum in materiâ gravi con-

tra naturam rationalem commissum, sit mortale, seu privet hominem gratiâ, mereatur pœnam æternam sensus & damni, &c. licet admittatur ab invincibiliter Deum ignorante.

Conveniunt insuper omnes, peccatum quodvis hoc modo commissum, Deo displicere, cum etiam inter homines videamus optimo cuique displicere peccata omnia, vel contra alios facta. Præterea, cum peccatum illud sit malum, meretur à Deo, utpote supremo Universi moderatore puniri, quem proinde ad justum vindictæ affectum movet. Imò aliquo etiam modo est offensa Dei, de quo tamen plura postea subjungam. His positis,

Prima sententia affirmat, peccatum omne, quod gravem in se deordinationem contra rationem continet, esse mortale, quantumvis cum invincibili Dei ignorantia committatur, sicque peccatum hoc Dei amicitiam ipso facto dissolvere. Addunt nihilominus hi auctores, non tam grave esse illud peccatum, ac quando fit cum advertentiâ ad Deum: ita Cajetanus hîc q. 71. art. 6. Salas tom. 2. in 1. 2. tract. 13. d. 16. sect. 22. Vega in Trid. lib. 3. cap. 25. Tannerus & alii ex recentioribus.

Secunda communior & probabilior sententia asserit, casu quo peccatum aliquod contra naturam grave, puta furtum aliquod, vel homicidium committeretur cum invincibili Dei ignorantia, non habiturum gravitatem illam quæ ad peccatum mortale est requisita: ita Bellarminus lib. 4. de Romano Pontifice cap. 20. Suarez lib. 7. de gratiâ,

Præfens quæstionis status.

III.
Peccatum cum invincibili Dei ignorantia commissum displicet Deo.

IV.
Prima sententia ait peccatum, cum invincibili Dei ignorantia commissum, esse mortale.

V.
Probabilior est peccati cum hac Dei ignorantia commissum, non esse mortale.

tiâ, cap. 23. num. 20. & deinceps, & d. 2. de peccatis sect. 1. fine, & alibi. Lessius de perfectionibus divinis lib. 13. cap. 26. addens hanc non Sancti Thomæ solum, sed communem esse nostræ temporis doctrinam: Coninck de charitate disp. 32. dub. 5. num. 39. Curiel, Henriquez, Zumel. quam sententiam latè & eruditè tradit Cardinalis de Lugo d. 5. de Incarnatione, sect. 5. & 6. ubi multos ex antiquioribus Theologis pro eâ adducit. Ex quibus apparet non rectè dixisse Patrem Salas opinionem istam parum tutam esse, & valde perniciosam. Hanc etiam sententiam tenet Pater Arriaga Disp. 19. de actibus, sect. 10. num. 48. & sequentibus.

VI. Est verò hæc expressa sententia Divi Thomæ, tum alibi, tum 2. q. 20. art. 3. ubi docet conversionem ad bonum commutabile in peccato distingui ab aversione à Deo. Unde si posset, inquit, esse conversio ad bonum commutabile, sine aversione à Deo, quamvis esset inordinata, non esset peccatum mortale: hæc ille: quæ est ipsa nostra sententia. Ex quibus constat sine fundamento aliquos pro contrariâ sententiâ afferre Sanctum Thomam, eò quòd 1. 2. q. 89. art. 6. dicat puerum ubi primum ad rationis usum pervenit, peccare mortaliter, si statim se ad finem debitum non ordinet, ergo juxta Sanctum Thomam, inquit, potest esse peccatum mortale cum invincibili ignorantia Dei, cum pueri non statim post rationis usum habeant notitiam Dei. At sanè satis se explicat S. Thomas ibidem ad tertium; quid per illum finem intelligat, nempe Deum; & peccatum hoc pueri in eo situm esse affirmat, quòd non se convertat ad Deum, ergo supponit puerum tunc cognoscere Deum. Hinc verò ulterius habemus non posse juxta S. Thomam diu dari ignorantiam invincibilem Dei, de quo plura postea.

VII. De mente autem Sancti Thomæ hac in parte exinde clarè constare videtur, quòd 3. parte, q. 1. art. 2. peccati mortalis gravitatem asserat ex dignitate Dei desumi, & quòd sit injuria personæ infinitæ, quæ etiam est communis Sanctorum Patrum sententia, ut in materiâ de Incarnatione Deo dante ostendam, ex quo principio deducunt necessariam fuisse Incarnationem Personæ alicujus divinæ, ad satisfaciendum quoad æqualitatem pro quocumque peccato mortali: signum ergo est existimasse ipsos solam deordinationem, quam continet peccatum contra naturam rationalem, ad rationem peccati mortalis non sufficere, quæ est prima probatio nostræ sententiæ, præsertim cum ex eodem fundamento probent peccatum mortale pœnâ æternâ esse dignum: item cum qui mortaliter peccat amare creaturam plus quam Deum, constituere ultimum finem in creaturâ, &c. quod sanè, nisi cognoscatur Deus, fieri non potest, ut videtur manifestum.

Clare docet S. Thomas peccatum cum invincibili Dei ignorantia commissum non esse mortale.

Frustra nonnulli contendunt S. Thomam asserere peccatum cum invincibili Dei ignorantia commissum, esse mortale.

Uterius ostenditur peccatum cum invincibili Dei ignorantia non esse mortale.

I. Secundò probatur hæc sententia: peccatum quocumque in statu invincibilis ignorantie Dei commissum non habet majorem gravitatem, quam sit illa, quam præcisè haurit ab objecto creato: sed ab hoc non potest haurire gravitatem

illam & malitiam infinitam, & incompenfabilitatem, ac condignitatem æternæ pœnæ, quas rationes agnoscunt omnes in peccato mortali; ergo: minor probatur: seclusâ enim prohibitione Dei, & stando præcisè in injuriâ factâ contra naturam rationalem, inintelligibile videtur quod furtum duodecim vel viginti assium habeat in se ejusmodi malitiam infinitam, & incompenfabilitatem tantam, ut nunquam satisfieri pro eo possit; quod etiam mereatur pœnam æternam, & alia hujusmodi. Major verò ostenditur: circumstantia objecti secundum omnes in tantum influit in actum, in quantum est voluntaria, sed circumstantia nullo modo cognita non est voluntaria, ergo: major probatur: quod enim nullo modo est voluntarium, perinde est ac si ibi non esset quoad malitiam refundendam in actum, sic namque in omnibus aliis cernitur; si enim quis hominem occidat putans invincibiliter esse feram, aut comedat carnes die ab Ecclesiâ prohibito, ignorans id fieri die prohibito, in neutro casu foret peccatum mortale: Imò si aliquid faceret quod ex se est veniale tantum peccatum, dicat scilicet mendacium jocosum, vel quid simile, quod tamen ex speciali, vel Dei, vel Ecclesiæ prohibitione redderetur mortale, si hanc prohibitionem ignoraret, peccaret solum venialiter.

gravitatem, quam sit illa quam haurit ex objecto creato.

Circumstantia in peccatum non influit, nisi sit cognita.

Dices primò: ideo peccatum hoc fore mortale, licet Deus, & consequenter circumstantia præcipua ignoraretur, quia occisio hominis, vel furtum verè displicet Deo, & est ipsius offensæ. Sed contrà: ut sit peccatum mortale displicere debet displicentia propria peccati mortalis, hæc autem haberi non potest, nisi ex malitia aliquo modo infinita, quam multi ex adversariis peccato mortali inesse fatentur, vel saltem ex malitia superioris ordinis: ut abstraham ab opinionibus, hic autem nulla hujusmodi est malitia, cum nullo tale appareat in objecto, & consequenter objectum eam nequit in actum refundere, cum ut dixi, nil tale sit in objecto, & licet esset, nisi tamen cognoscatur, perinde est quoad hunc effectum, ac si non esset, cum objectum, non ut est in se, sed ut apprehensum refundat malitiam in actum, ut jam ostensum est. Sicut etiam, si Deus assumeret naturam aliquam irrationalem, leoninam exempli gratiâ, & homo ignorans unionem priusquam illum occideret, vel panem consecratum inficis in ignem projiceret, non peccaret, saltem graviter.

II. Dices: hoc peccatum verè displicet Deo, & est illius offensæ; ergo est mortale.

Resp. cum in hoc objecto non appareat malitia propria peccati mortalis, actus non potest esse mortaliter malus.

Res hac declaratur exemplo.

Dices secundò: creatura est opus Dei, ergo peccans graviter contra naturam rationalem, peccat contra opus Dei, & consequenter contra Deum, saltem interpretativè. Unde S. Thomas hic q. 71. art. 2. ad 4. ait, *Quidquid est contra rationem artificiat, est contra rationem artium.* Sed contrà: sic præceptum certis diebus non comedendi carnes, contendi, communicandi, &c. sunt præcepta Dei & Ecclesiæ, & tamen si quis invincibiliter hæc ignoret, non peccat hæc præcepta non observando; quòd enim non tenetur quis scire, non tenetur facere, vel fugere, ut in occisione hominis putati feræ, & aliis jam declaratum est. Quantumcumque ergo creatura, & natura rationalis sit opus Dei, si tamen is qui contra eam peccat, id invincibiliter ignoret, non est gravius peccatum, quam si creatura illa non esset opus Dei, perinde enim est peccanti, ac si non esset, qui proinde dum hæc facit, ita esse potest animo affectus, ut si sciret esse creaturam Dei, vel ista Deo displicere, nollet omnino illa facere.

III. Quantumvis creatura sit opus Dei, si tamen quis hoc ignoret, peccando contra illam, non peccat contra Deum formaliter.

Quo sensu quod est contra rationem artificiat, sit contra rationem artium.